
De machtiging en de watertoets

---

ir. Marie-Paule De Poorter
Dienst Integraal Waterbeleid

Juridisch benaderd

- Wet betreffende de onbevaarbare waterlopen (van kracht sinds 29/6/2019)

<https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1008791.html>

Memorie van toelichting

<http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1473370> (van pg. 27 t.e.m. 39)

- KB Alg. Politiereglement polders en wateringen

http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1958013030&table_name=wet

WOW - Artikel 12 (29/06/2019- ...)

§ 1. Andere personen dan de bevoegde waterbeheerder mogen alleen inrichtingswerken of andere **werken aan, over of onder de waterloop** uitvoeren nadat ze daarvoor **een machtiging van de bevoegde waterbeheerder** hebben gekregen. De werken mogen de verwezenlijking van de goedgekeurde stroomgebiedbeheerplannen niet verhinderen en moeten verenigbaar zijn met de doelstellingen, vermeld in artikel 1.2.2 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018.

De machtiging kan **voorwaarden** opleggen om de vermelde werken in overeenstemming te brengen met de vereisten uit het eerste lid.

Als de bevoegde waterbeheerder **een gunstig advies** uitbrengt in het kader van de aanvraag van een **omgevingsvergunning** voor stedenbouwkundige handelingen of voor het verkavelen van gronden, geldt dat als machtiging als de eventuele voorwaarden waarvan het gunstige advies afhankelijk wordt gemaakt, in de vergunning in kwestie worden opgelegd.

Het derde lid doet geen afbreuk aan artikel 9, § 2, noch aan het **precaire recht** van gebruik op het domein van de waterbeheerder.

WOW – Artikel 23 ter §2 2de lid (29/06/2019- ...)

Anderen dan de beheerder van de publieke gracht mogen slechts inrichtingswerken of andere **werken aan, over of onder de publieke grachten** uitvoeren nadat ze daartoe een **machtiging** ontvingen van de betrokken **gemeente, polder of watering**.

Een **gunstig advies** uitgebracht door de instantie die bevoegd is voor de aflevering van de machtiging in het kader van de aanvraag tot **omgevingsvergunning** voor stedenbouwkundige handelingen of voor het verkavelen van gronden geldt als machtiging indien de eventuele **voorwaarden** waarvan het gunstig advies afhankelijk wordt gemaakt, in de betrokken vergunning worden opgelegd.

KB Alg. Politiereglement polders en watering - Artikel 3

Wat betreft de droogleggings- en bevoeiingswegen (...) is het verboden :

1° een brug, sluis, stuwdam, keerdam noch enig bestendig of tijdelijk werk aan te leggen, te verwijderen of te wijzigen, zonder **machtiging van het bestuur**;

2° er de bedding of de oevers van te verplaatsen of te wijzigen of op enige wijze hun normale en geregelde staat te schenden, onder meer door innemingen, door neerzettingen of door het wegnemen van beplantingen, van graszonden, aarde, slijk, zavel, kiezel of andere materialen, zonder machtiging van het bestuur;

3° de bij het verlenen van deze machtigingen gestelde **voorwaarden** te overtreden;

(...)

Werken aan een
waterloop of publieke
gracht

Werken over en onder
een waterloop of
publieke gracht

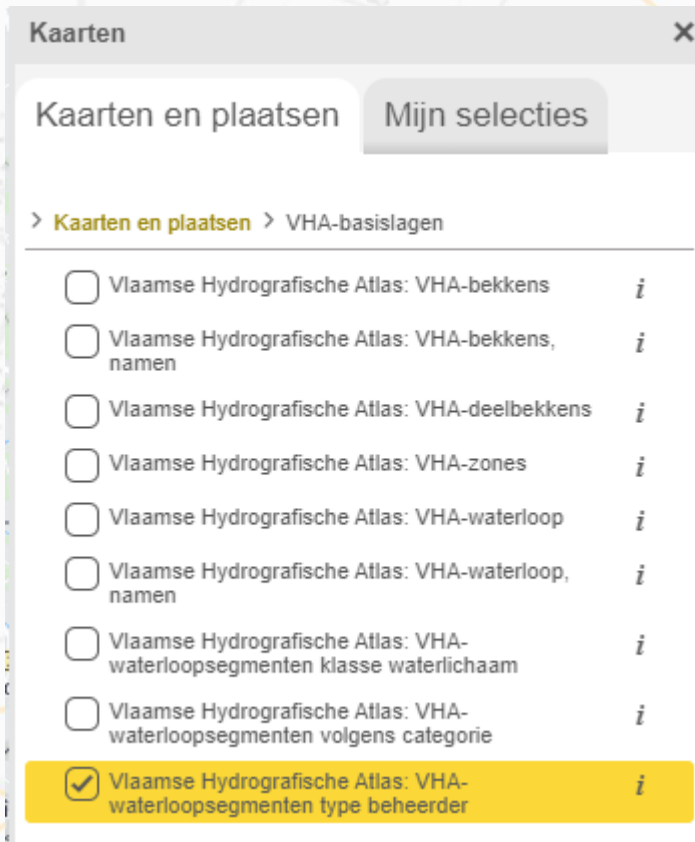
Stap 1:

Start de geopunt applicatie 'waterlopen' op.

Gebruik daarvoor in je browser de zoektermen: 'Geopunt waterlopen'

Of http://www.geopunt.be/kaart?viewer=Waterlopen_app/index.html

Stap 2:

Kaarten ×

Kaarten en plaatsen Mijn selecties

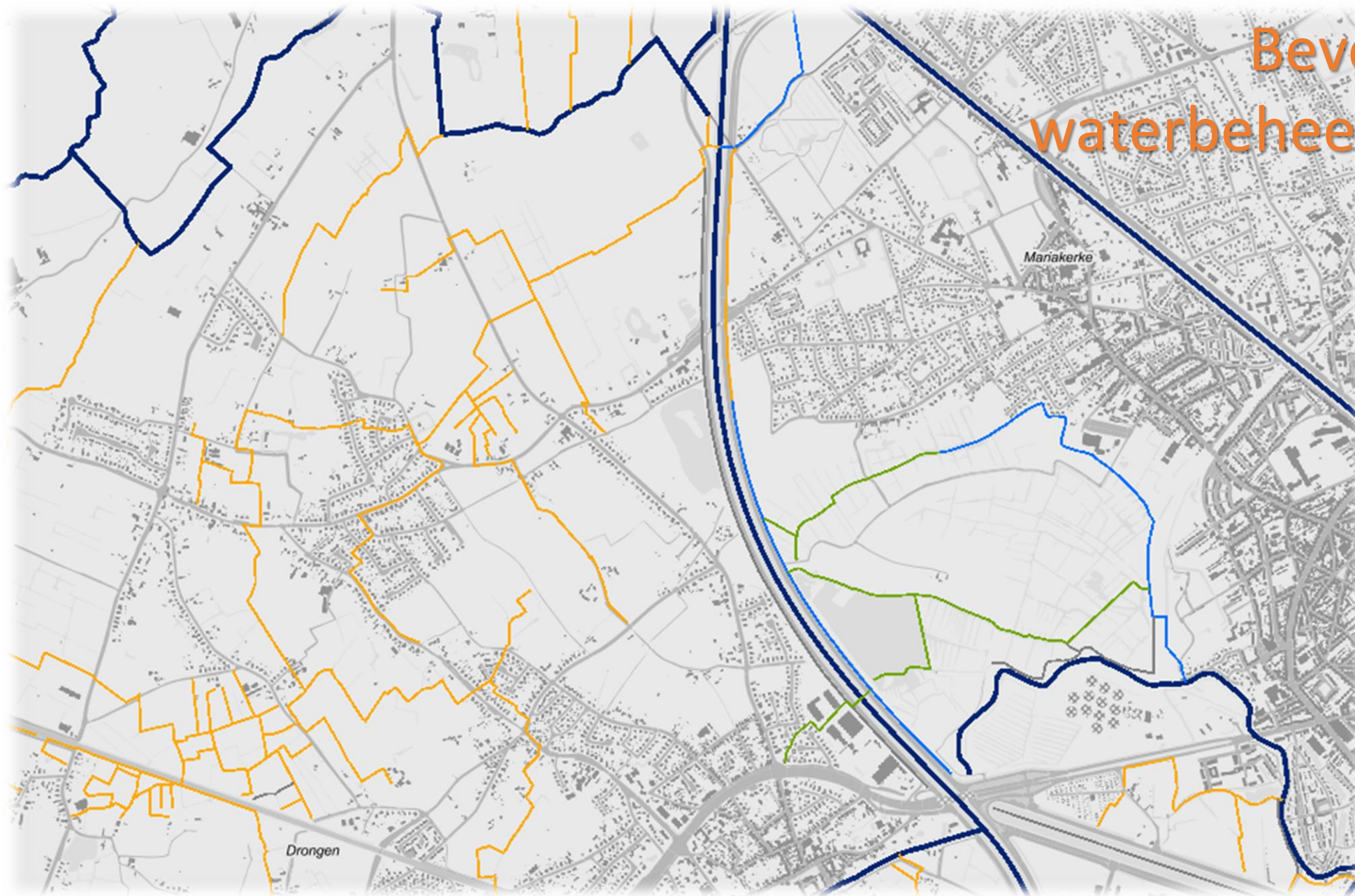
> Kaarten en plaatsen > VHA-basislagen

- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-bekkens *i*
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-bekkens, namen *i*
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-deelbekkens *i*
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-zones *i*
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-waterloop *i*
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-waterloop, namen *i*
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-waterloopsegmenten klasse waterlichaam *i*
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-waterloopsegmenten volgens categorie *i*
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-waterloopsegmenten type beheerder *i*

Bevoegde
waterbeheerder ?

Bevoegde waterbeheerder ?

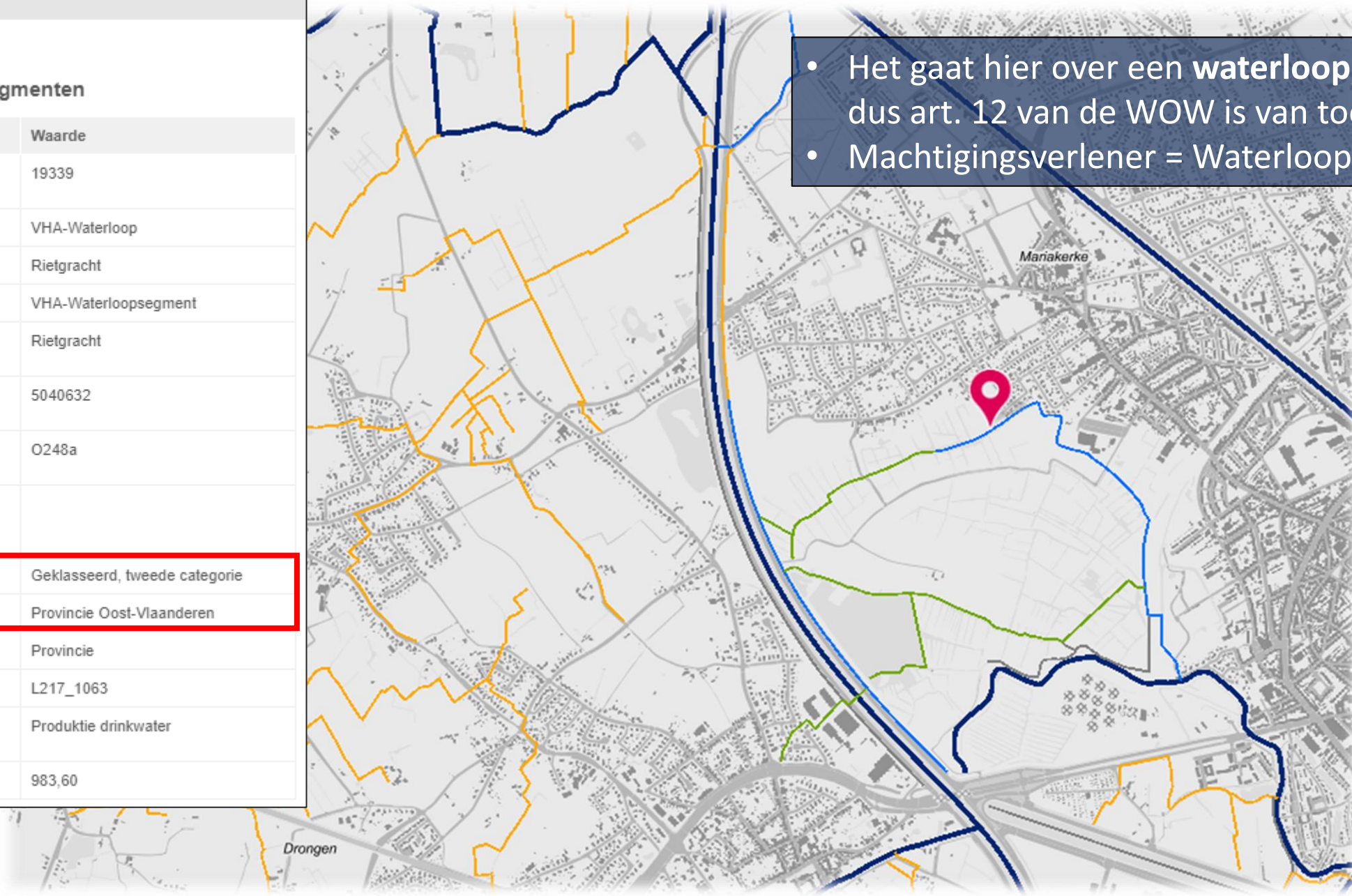
Info

< terug

VHA-waterloopsegmenten

Kenmerk	Waarde
Gewestcode VHA-waterloop	19339
	VHA-Waterloop
Naam VHA-waterloop	Rietgracht
	VHA-Waterloopsegment
Namen VHA-waterloop (monding - bron)	Rietgracht
Identificator VHA-Waterloopsegment	5040632
Registratiecode, provinciaal nummer	O248a
Bijkomende registratiecode, provinciaal nummer	
Categorie	Geklasseerd, tweede categorie
Beheerder	Provincie Oost-Vlaanderen
Type beheerder	Provincie
Waterlichaam	L217_1063
Kwaliteitsdoelstelling oppervlaktewater	Productie drinkwater
Lengte [m]	983,60

- Het gaat hier over een **waterloop**, dus art. 12 van de WOW is van toepassing
- Machtigingsverlener = Waterloopbeheerder

Info

< terug

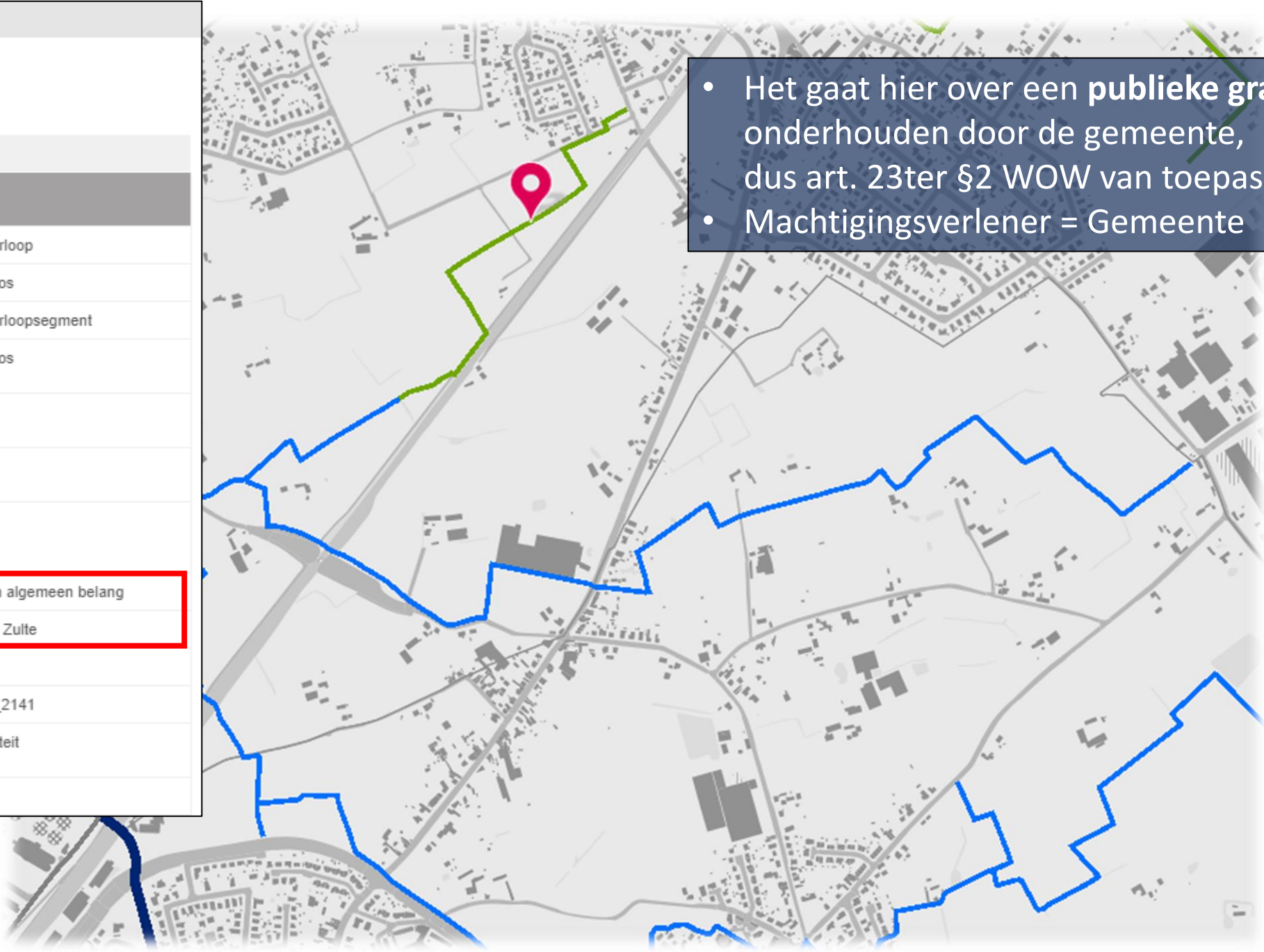
VHA-waterloopsegmenten

Kenmerk	Waarde
Gewestcode VHA-waterloop	19757
	VHA-Waterloop
Naam VHA-waterloop	
	VHA-Waterloopsegment
Namen VHA-waterloop (monding - bron)	
Identificator VHA-Waterloopsegment	5041664
Registratiecode, provinciaal nummer	ODO011
Bijkomende registratiecode, provinciaal nummer	
Categorie	Niet geklasseerd
Beheerder	Watering Oude Kale en Meirebeek
Type beheerder	Polder of Watering
Waterlichaam	NG_L217_1063
Kwaliteitsdoelstelling oppervlaktewater	Viswater en prod. drinkwater
Lengte [m]	696,48

- Het gaat hier over een **wateringgracht**, dus art. 3 KB Politierglement P&W is van toepassing (straks art. 23ter §2 WOW, na goedkeuring UB en vaststelling digitale atlas)
- Machtigingsverlener = Watering

Drongen

Info	
← terug	
VHA-waterloopsegmenten	
Kenmerk	Waarde
Gewestcode VHA-waterloop	4587
	VHA-Waterloop
Naam VHA-waterloop	Rootmoerlos
	VHA-Waterloopsegment
Namen VHA-waterloop (monding - bron)	Rootmoerlos
Identificator VHA-Waterloopsegment	4521348
Registratiecode, provinciaal nummer	0790
Bijkomende registratiecode, provinciaal nummer	
Categorie	Gracht van algemeen belang
Beheerder	Gemeente Zulte
Type beheerder	Gemeente
Waterlichaam	NG_L217_2141
Kwaliteitsdoelstelling oppervlaktewater	Basiskwaliteit
Lengte [m]	843,53

- Het gaat hier over een **publieke gracht** onderhouden door de gemeente, dus art. 23ter §2 WOW van toepassing
- Machtigingsverlener = Gemeente

- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-bekkens
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-bekkens, namen
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-deelbekkens
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-zones
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-waterloop
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-waterloop, namen
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-waterloopsegmenten klasse waterlichaam
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-waterloopsegmenten volgens categorie
- Vlaamse Hydrografische Atlas: VHA-waterloopsegmenten type beheerder

Info

< terug

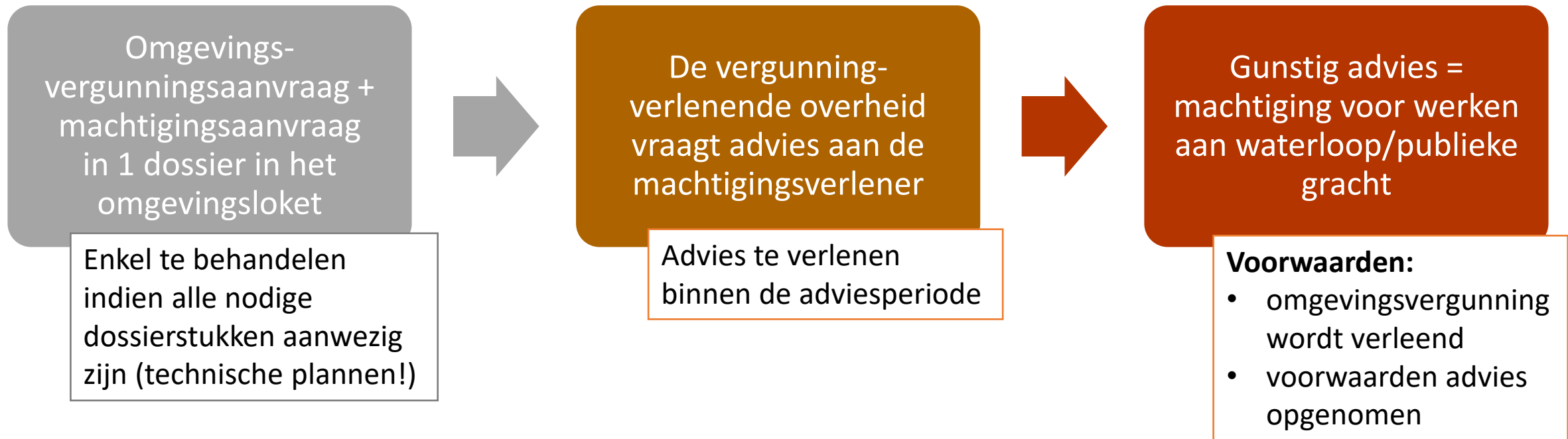
VHA-waterloopsegmenten

Kenmerk	Waarde
Gewestcode VHA-waterloop	17543
	VHA-Waterloop
Naam VHA-waterloop	
	VHA-Waterloopsegment
Namen VHA-waterloop (monding - bron)	
Identificator VHA-Waterloopsegment	6022182
Registratiecode, provinciaal nummer	
Bijkomende registratiecode, provinciaal nummer	
Categorie	Niet geklasseerd
Beheerder	Onbekend
Type beheerder	Onbekend
Waterlichaam	NG_L217_1141
Kwaliteitsdoelstelling oppervlaktewater	Productie drinkwater
Lengte [m]	593,63

- Het gaat hier over een **gracht**
  - ✓ Baangracht : toelating vragen aan de wegbeheerder
  - ✓ Perceelsgracht: akkoord van beide eigenaars

Integratiespoor

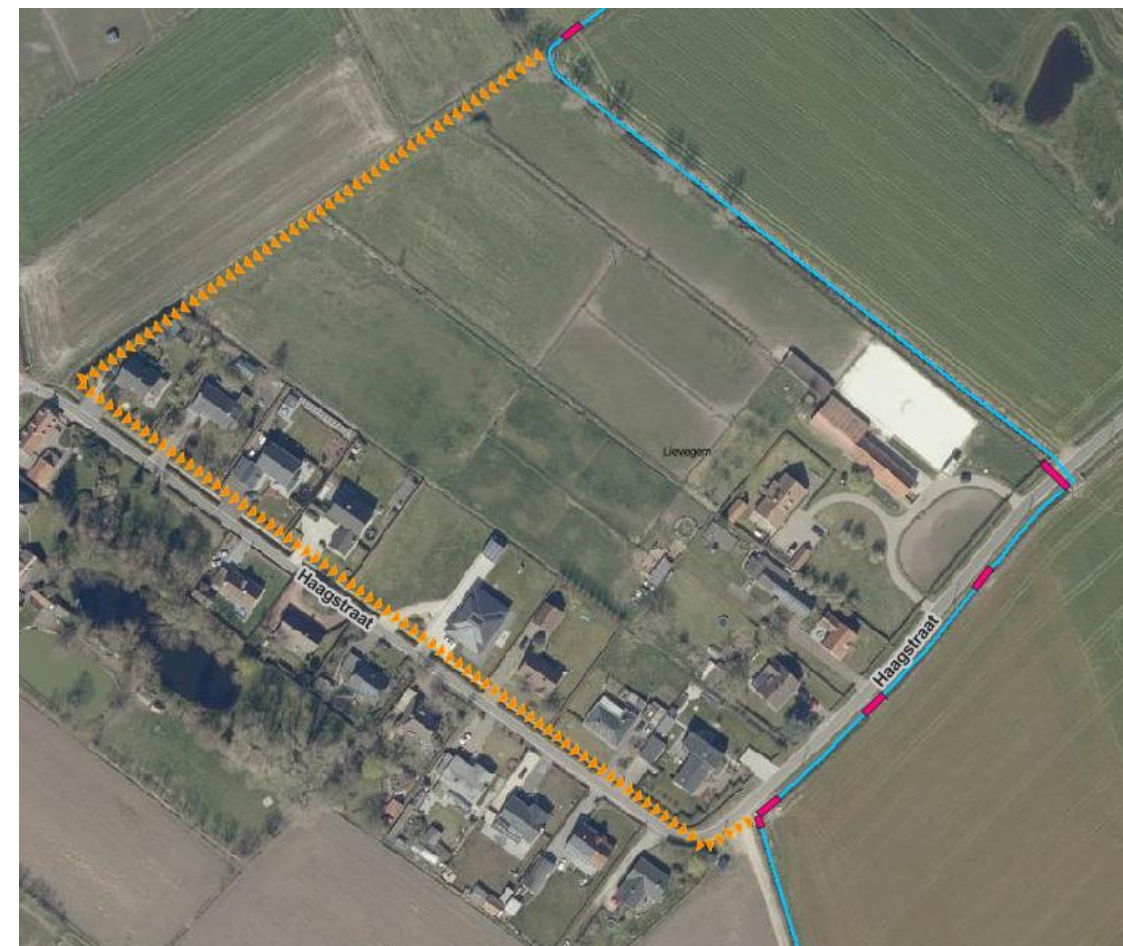

Geen integratiespoor voor polder- of wateringgrachten !

Integratiespoor

Geen integratiespoor mogelijk voor beslissingen die betrekking hebben op:

- rangschikken of het ontnemen van de rangschikking van waterlopen
➔ Art. 4 WOW (met OO)
- het overnemen van het beheer van publieke grachten of het schrappen van deze overname
➔ Art. 23ter §1 en §2 3de lid (met OO)
- het overnemen van het beheer van polder- of wateringgrachten of het schrappen van deze overname
➔ Huishoudelijk reglement P of W
Alg Vergadering is bevoegd

Precair karakter van de machtiging

- Machtiging = toelating om werken uit te voeren, op het openbaar domein van de waterbeheerder
- Omgevingsfactoren die een impact hebben op de waterlopen, kunnen veranderlijk zijn (klimaat, landgebruik, ...) of het kan noodzakelijk zijn de waterhuishouding anders te organiseren

Machtiging is **precair**, ook bij integratie in de omgevingsvergunning.
De waterbeheerder kan deze gemotiveerd intrekken.

- Geen twijfel mogelijk bij waterlopen
want expliciet voorzien in de wet en de memorie
- Bij publieke grachten niet expliciet voorzien

Precair karakter van de machtiging

- Machtiging = toelating om werken uit te voeren, op het openbaar domein van de waterbeheerder
- Omgevingsfactoren die een impact hebben op de waterlopen, kunnen veranderlijk zijn (klimaat, landgebruik, ...) of het kan noodzakelijk zijn de waterhuishouding anders te organiseren

Machtiging is **precair**, ook bij integratie in de omgevingsvergunning.
De waterbeheerder kan deze gemotiveerd intrekken.

Voorwaarde
in de machtiging

'Ondanks de verleende vergunning kan het bestuur in de toekomst van oordeel zijn dat de plaats in haar vorige staat moet worden hersteld en/of dat leidingen en andere installaties moeten verplaatst, weggenomen of aangepast worden. In dat geval zullen u, uw opvolgers of rechthebbenden de gevraagde werken op het eerste verzoek van het bestuur uitvoeren, zonder dat om die reden een vergoeding of schadeloosstelling kan geëist worden.'

Technisch benaderd

Doel: schadelijke effecten aan het watersysteem vermijden of milderen

Aandachtspunten bij het opleggen van voorwaarden voor:

- aansluitingen regenwater
- overwelvingen
- kruisingen
- oeverversterking

Aansluiting regenwater

- Conform VLAREM moet regenwater indien mogelijk geloosd worden op oppervlaktewater (en niet op riolering)
- Voor de aansluiting van overloop regenwaterput of overloop of vertraagde afvoer van bronmaatregel op waterloop / publieke gracht : machtiging

Aandachtspunten

- *Enkel oppervlaktewater lozen*
- *Overrijdbaar met materieel (tot 30 ton) gebruikt voor het machinaal onderhoud van de waterloop/gracht*
- *Na de werken, waterloop/gracht in zijn oorspronkelijke toestand herstellen*
- *Evt. terugslagklep op de lozingsbuis*
- *Lengte van de lozingsbuis:*
  - *onderkant van de buis gelijk komt met het dagvlak van de bestaande oeverversterking*
  - *Of voldoende lang zodat deze zichtbaar is bij onderhoudswerken aan de waterloop en zodat het geloosde water boven de beekbodem in de waterloop/gracht terecht komt, en niet op het talud.*

Overwelling

- Enkel toestaan indien functioneel noodzakelijk en voor de kleinst mogelijke lengte
  - Buis, koker of brug
- ### Aandachtspunten buis / koker
- *Binnenafmetingen bepalen !*
  - *Aan te leggen volgens de regels der kunst:*
    - *op een bed van gestabiliseerd zand*
    - *buizen/koker met uitwendige mofverbindingen en van rubberen dichtingsringen*
    - *het sterktype van de constructie voldoet aan de gebruiksbestemming van de overwelling*
    - *de bodem van de overwelling volgt onder een eenvormige helling de normale bodem van de waterloop en vloeiende aansluiting op het oorspronkelijk tracé*
    - *afwerking van de vrije uiteinden van de overwelling*
  - *Eventuele schade aan de taluds van de waterloop/gracht wordt hersteld*
  - *De machtiging tot overwelden van de waterloop/gracht houdt geen enkel recht in om het terrein boven de overwelling bij het privé-eigendom in te lijven.*

Overwelling

- Enkel toestaan indien functioneel noodzakelijk en voor de kleinst mogelijke lengte
- Buis, koker of brug

Aandachtspunten brug

- *Plaatsing landhoofden: best buiten het gabarit van de waterloop of in de taluds van de waterloop (met een onderlinge afstand = bodembreedte + de diepte en gefundeerd tot minstens 0,50 m onder de bodem van de waterloop)*
- *Oeverversterking onder de brug, waarbij de verstevigde oever zoveel mogelijk de bestaande loop en de aanwezige helling van het talud van de waterloop volgt.*
- *De onderkant van de constructie mag niet lager komen te liggen dan het aanpalend maaiveld*
- *Het sterktype van de constructie voldoet aan de gebruiksbestemming van de overwelling*

Kruising

- Onder de waterloop, slechts zeer uitzonderlijk boven de waterloop

Aandachtspunten

- *Lengte horizontale deel van de leiding onder de waterloop: minimum [lengte van de kruising onder de beekbodem +2-maal diepte]*
- *Bovengrondse merktekens plaatsen*
- *Bij werken aan de waterloop of aan de kunstwerken op de waterloop ter hoogte van de kruising, zijn de kosten voor de noodzakelijke werken aan de leiding steeds ten laste van de exploitant.*
- *Open sleuf:*
  - *op de bodem boven het horizontale deel van de leiding een beschermplaat in beton, tenminste 6 cm dik en 0,50 m breed over de volledige breedte*
  - *een degelijke oeversversterking*
- *Gestuurde boring*
  - *de bovenkant van de leiding ligt minimum 1,00 m lager ligt dan de werkelijke, vaste bodem van de waterloop/gracht.*

Oeverversterking

- Type is afhankelijk van de lokale situatie (bodem, grondwater, aanpalend gebruik, ...)
- Kies voor de versterking met de minst mogelijke impact

Oeverversterking

- Type is afhankelijk van de lokale situatie (bodem, grondwater, aanpalend gebruik, ...)
- Kies voor de versterking met de minst mogelijke impact

Aandachtspunten

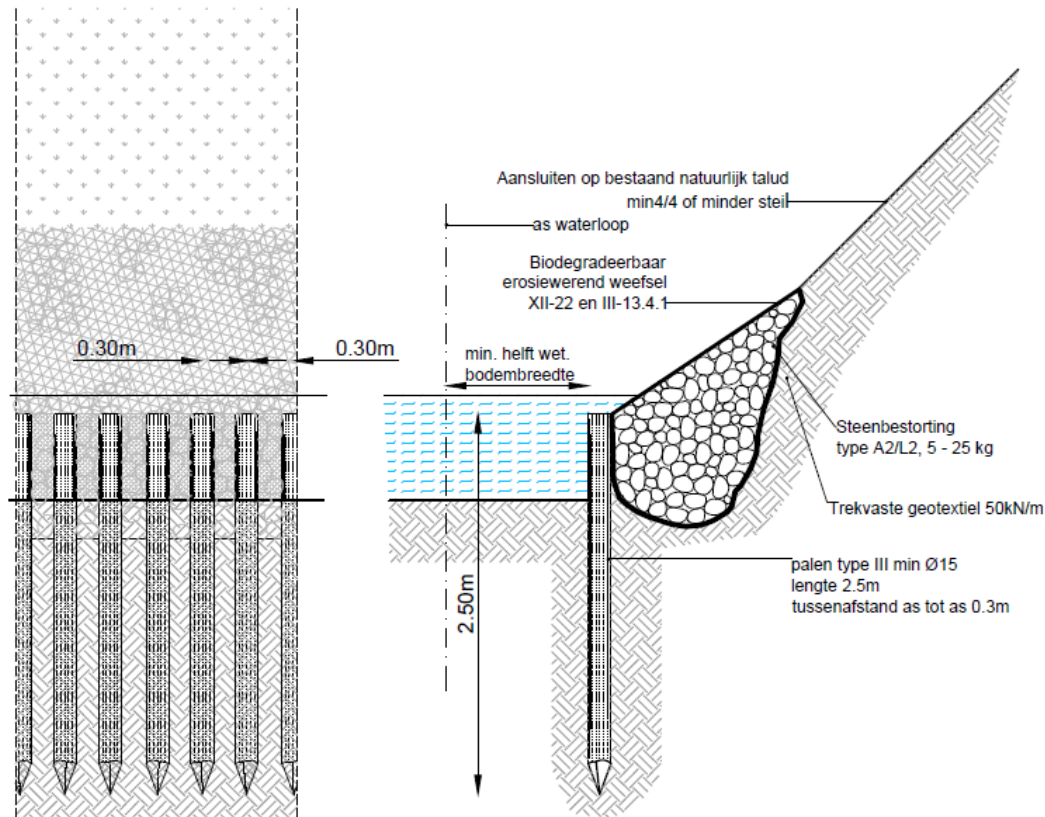
- *Te bepalen:*
  - *type*
  - *lengte*
  - *bodembreedte tussen de palen*
  - *taluds onder een helling van x of minder steil.*
- *de oeverversterking in parallel met de as van de waterloop zodat de bodembreedte gerespecteerd wordt.*
- *een vloeiende aansluiting van het nieuwe talud op het bestaande talud, ook vloeiend bodemverhang*
- *de verstevigde oever volgt zoveel mogelijk de bestaande loop van de waterloop*
- *Bij gewijzigde afmetingen: as-built opmetingen ! (cfr. digitale atlas)*

Technisch benaderd

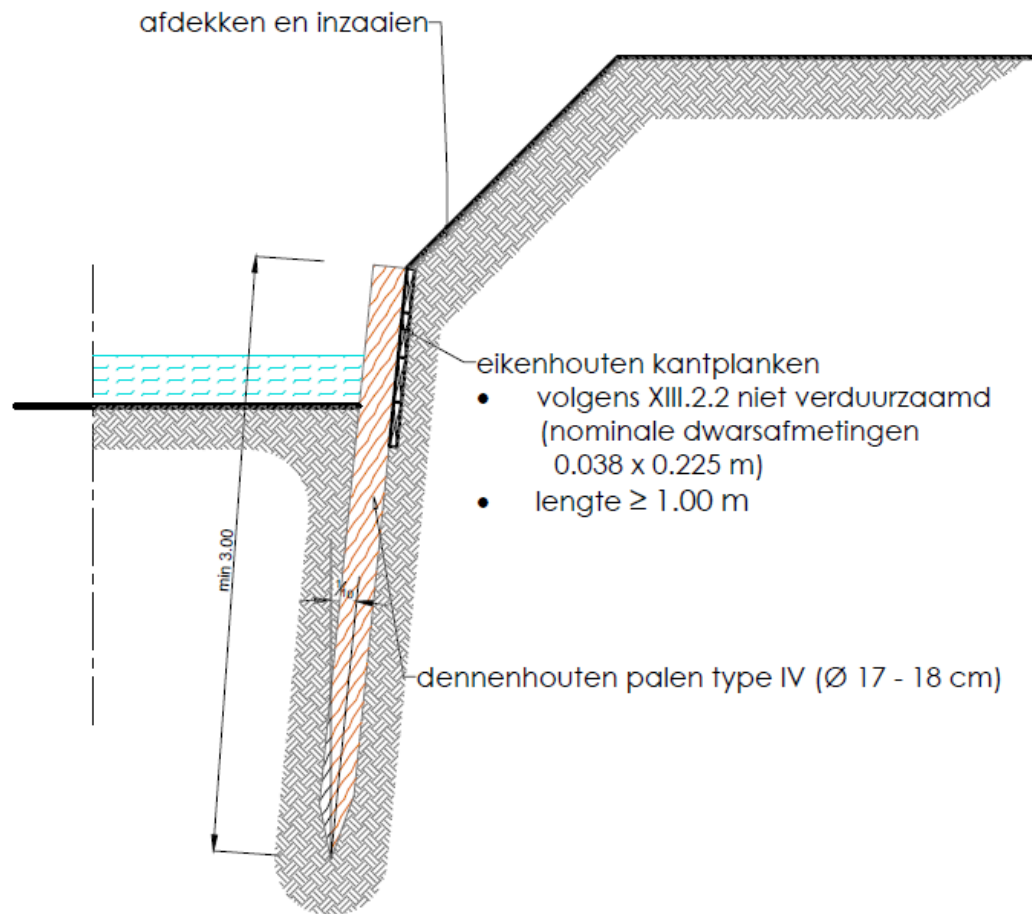
Steenbestorting achter open palenrij

Technisch benaderd

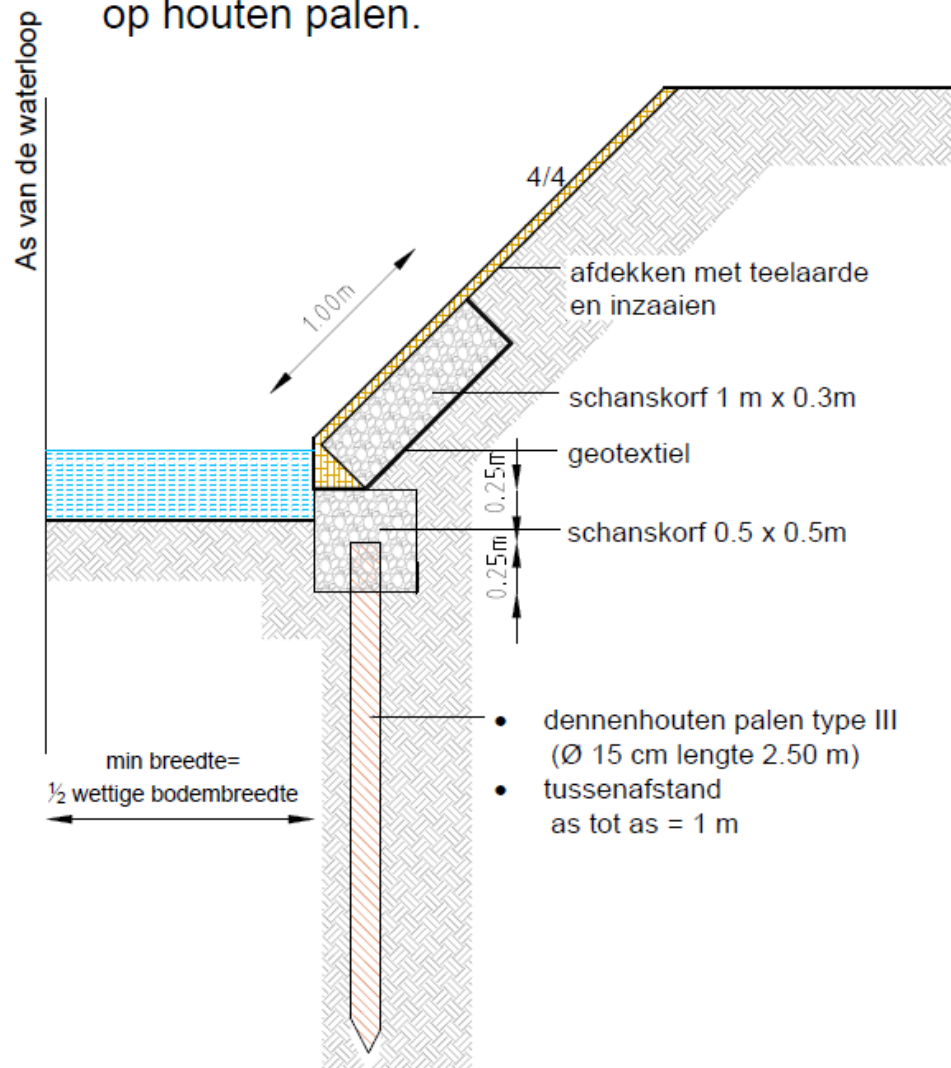
Oeverversterking met houten palen en kantplanken palen type IV

Technisch benaderd

Oeverversterking met schanskorven op houten palen.

Informatie over het aanvragen van machtigingen bij provincies en Vlaams Gewest

---

West-Vlaanderen

<https://www.west-vlaanderen.be/natuur-milieu-en-water/waterbeheer/wonen-langs-een-waterloop-wateradvies>

Oost-Vlaanderen

<https://oost-vlaanderen.be/machtiging>

Antwerpen

<https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/wonen-of-werken-langs-een-waterloop/advies-bij-werken.html>

Vlaams-Brabant

<https://www.vlaamsbrabant.be/nl/vergunningen/zelf-werken-aan-een-waterloop>

Limburg

<http://www.limburg.be/Limburg/waterlopen/ABC/Ontwerpers-en-architecten/Machtiging.html>

VMM – Afdeling Operationeel Waterbeheer

<https://www.vmm.be/contact/machtiging-aanvragen>